

ADVIES

Voorontwerp van besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering betreffende de vrijstellingen van beschikbaarheid op de arbeidsmarkt wegens studies, beroepsopleidingen of stages

21 september 2017

Aanvrager	Minister Didier Gosuin
Aanvraag ontvangen op	12 juli 2017
Aanvraag behandeld door	Commissie Economie - Werkgelegenheid - Fiscaliteit - Financiën
Aanvraag behandeld op	28 augustus 2017
Advies uitgebracht door de Plenaire zitting op	21 september 2017

Vooraf

Ingevolge de zesde Staatshervorming werd de bevoegdheid met betrekking tot de vrijstelling van beschikbaarheid in het kader van het volgen van een stage, van een beroepsopleiding of van een studiehervatting naar het Brussels Gewest overgeheveld.

Deze bevoegdheid wordt geregeld door artikelen 91, 92, 93 en 94 van het koninklijk besluit van 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering en laat een vergoede werkzoekende toe om van de verplichtingen met betrekking tot zijn statuut te worden vrijgesteld (beschikbaar zijn op de arbeidsmarkt, actief naar werk zoeken, elke werkaanbieding aanvaarden) gedurende de periode van de studies, opleidingen of stages.

Op 1 juli 2015 heeft de federale overheid nieuwe maatregelen (wijzigingen artikel 94, § 6 van het koninklijk besluit van 25 november 1991) genomen betreffende de vrijstellingen die in het kader van de alternerende opleiding worden toegekend. Deze versoepelen het aantal uitkeringen die nodig zijn om van de vrijstelling te genieten, maar verstrengen andere voorwaarden, zoals het feit dat de werkzoekende geen diploma of getuigschrift van het hoger secundair onderwijs mag hebben en dat de opleiding tot een knelpuntberoep moet voorbereiden.

Het voorontwerp van ordonnantie past de voorwaarden voor het toekennen van een vrijstelling aan :

- opdat zoveel mogelijk werkzoekenden er zouden kunnen van genieten, in samenhang met de prioriteiten en de strategieën die de Brusselse Regering op het vlak van opleiding en stages heeft gesteld ;
- opdat deze zouden overeenstemmen met de noden en eigenheden van de Brusselse werkzoekenden. Zo worden de FIRST-stages automatisch vrijgesteld en wordt er een onderscheid gemaakt tussen secundair onderwijs en hoger onderwijs, alsook tussen alternerende opleiding en alternerend onderwijs.

Advies

De Raad beschouwt het mechanisme van vrijstellingen van beschikbaarheid op de arbeidsmarkt als een relevante hefboom voor de opleiding van vergoede werklozen. Niettemin meent hij dat de voorwaarden inzake werkloosheidsduur, die momenteel worden vereist in hoofde van werkzoekenden die een dergelijke vrijstelling van beschikbaarheid willen verkrijgen, vaak contraproductief zijn in het vooruitzicht van een vlugge en duurzame werkhervatting van werkzoekenden. **De Raad** staat ook positief tegenover deze hervorming, die enerzijds bepaalde toegangsvoorwaarden versoepelt en aan de gewestelijke context aanpast, meer bepaald voor opleidingen in knelpuntrichtingen of richtingen die leiden tot zelfcreatie van tewerkstelling, en die anderzijds deze vrijstelling in het dienstenaanbod van Actiris opneemt.

Bovendien stelt **de Raad** met tevredenheid vast dat de mogelijkheid om een alternerende opleiding of studies met volledig leerplan buiten een knelpuntberoep om te ondernemen, mogelijk is op basis van de beoordelingsruimte waarover Actiris bij de goedkeuring van de vrijstellingen beschikt.

De Raad is echter van mening dat men bij de toepassing ervan een evenwicht zal moeten vinden (dat niet altijd werd gevonden toen de materie op het federaal niveau werd beheerd) tussen twee overwegingen :

- enerzijds het feit dat een opleiding, met inbegrip van een schoolopleiding met volledig leerplan, een nuttige fase in een traject naar werk kan zijn ;
- anderzijds zou het niet mogen dat er zich een voordeeleffect voordoet, dat het toelaat dat het werkloosheidsstelsel dienst doet als studiebeurs (waarbij bovendien een kosteloze dekking voor de andere sectoren van de sociale zekerheid, met inbegrip van de pensioenen, wordt geboden), in het bijzonder voor richtingen die tot zogenaamde knelpuntberoepen leiden.

De Raad pleit er dus voor dat de Dienst Vrijstellingen van Actiris, die een grote beoordelingsruimte heeft :

- voor de toekenning van deze vrijstellingen criteria zou ontwikkelen die coherent zijn en door iedereen gekend zijn ;
- regelmatig de toepassing van deze voorziening zou evalueren.

Tevens zou het ondenkbaar zijn om interne criteria of toekenningsbeslissingen te zien fluctueren naargelang het al dan niet behalen van een gebruiksdrempel, die de bijzondere financieringswet voorziet.

Gelet op het belang van de opleiding voor de Brusselse werkzoekenden, vraagt **de Raad** bovendien dat Actiris deze beoordelingsruimte ten gunste van hen zou gebruiken, door meer bepaald een vrijstellingenbeleid na te streven dat niet enkel op de « knelpuntberoepen » is gericht en dat plaats laat voor de persoonlijke ambities van de werkzoekenden in de bepaling en de opbouw van hun beroepsproject.

Wat het beroep tegen een beslissing van Actiris inzake het al dan niet toekennen van een vrijstelling betreft, vraagt **de Raad** zich af of het opportuun is om een administratief mechanisme in te voeren dat rond een *gemotiveerd* intern beroep zou zijn georganiseerd en dat een bepaalde vorm zou naleven. Hij heeft immers vragen bij de huidige gevolgen van het beroep vóór de rechtbanken, zowel voor Actiris als voor de werkzoekende. Het idee van een administratief beroep zou meer bepaald erin bestaan om te voorkomen dat men de procedure van steeds meer dossiers zou zien stilvallen, wat de monitoring complexer zou maken. Het zou er ook op aankomen om coherent te blijven ten overstaan van de begindata van de opleidingen, of om de dienst vrijstellingen van een betere grondslag voor zijn beslissingen en zijn rechtspraak te kunnen voorzien. **De Raad** meent dat een dergelijk mechanisme logischerwijs zou moeten worden overwogen in het kader van een paritaire instantie, die met het Paritair beroepscomité kan worden vergeleken. Het lijkt noodzakelijk om binnen het Beheerscomité van Actiris, in overleg met de Minister van Economie en Tewerkstelling, een debat te voeren.

Gelet op de drempel (quota) van 12% vrijgestelde dagen die vóór de activering van het responsabiliseringsmechanisme van de bijzondere financieringswet is voorzien en het ontbreken van een telling van de opleidingen in de knelpuntberoepen, heeft het Brussels Gewest momenteel een speelruimte om het mechanisme naar zijn publiek van werkzoekenden toe te versoepelen, zonder begrotingsweerslag. Gelet op het ontbreken van een raming van de impact van het ontwerpbesluit, vraagt **de Raad** een strikte monitoring van het gebruik van het mechanisme en wil hij op de hoogte worden gehouden van de evolutie ervan. Zo nodig behoudt hij zich het recht voor om op eigen initiatief op het thema terug te komen.

De Raad heeft met tevredenheid akte genomen van de verbintenis om de uitvoering van het akkoord *Actiris/Uitbetalingsinstellingen* voort te zetten, voor wat hun betrokkenheid in de procedure van de vrijstellingen betreft.

Tot slot heeft **de Raad** er nota van genomen dat de toepassing van de Brusselse regelgeving samenhangt met de woonplaats van de werkzoekende op het ogenblik van de beslissing ; hierop wordt niet teruggekomen indien de werkzoekende later naar een ander Gewest verhuist, ook al voldoet hij niet meer aan de voorwaarden van de regelgeving die in dit Gewest van toepassing is. Hij vraagt dat de bevoegde instanties deze interpretatie zouden nagaan en bekrachtigen.

De Raad vraagt om in artikel 7 het woord « geconventioneerd » aan het woord « gesubsidieerd » toe te voegen, om zo met de realiteit van de beroepsopleidingen van de ISPI overeen te stemmen.

*
* *
*